

BIJZONDERE NACHTVLINDERWAARNEMINGEN IN 1996

Al was de zomer van 1996 wat minder fraai dan die van 1995, wat betreft de vlinderwaarnemingen kan 1996 zich zeker meten met 1995. Zoals het nu lijkt kunnen we de zomer van 1996 gerust de zomer van de trekvlinders noemen. Nieuw voor Friesland was de waarneming van de Eikewespylinder (*Sesia vespiforme* L.) te Hemrik. Hierna worden enkele bijzondere trekvlinders en wespvlinders van 1996 beschreven.

Trekvlinders.

Het voorkomen van de Gamma-uil (*Autographa gamma* L.) in de tweede helft van de zomer was opmerkelijk talrijk. Bij een bezoek aan Schiermonnikoog in augustus bleek de vloedlijn bezaaid met *Atalanta*s, Distelvlinders en Dagpauwogen, maar vooral met Gamma-uilen. We telden op elke meter langs de vloedlijn tenminste 50 dode en aangespoelde Gamma-uilen, die het op hun trek naar het Noorden moesten afleggen tegen de harde noordenwind, in zee terecht kwamen en aanspoelden. 50 Vlinders per meter betekent 50.000 per km, kortom het moet om gigantische aantallen zijn gegaan als je de hele Waddenkust bekijkt.

Een zeer bijzondere trekvlinder het Blauw Weeskind (*Catocala nupta* L.) werd op 26 september in Hemrik (fam.Sinnema) waargenomen. Van deze grootste uilvlinder van Nederland wordt gemiddeld ongeveer een exemplaar per jaar waargenomen, meestal in de zuidelijke provincies. In Friesland was het Blauw Weeskind al in zo'n veertig jaar niet gezien. Nog merkwaardiger was het feit, dat we een week later weer een melding kregen van een Blauw Weeskind, namelijk uit Dokkum. Tot nu toe is slechts een andere waarneming aan Rob de Vos van de Trekvlinderregistratie in Nederland doorgegeven in 1996.

Op 22 oktober kwam de spanner *Orthonama obstipata* F. bij Dirk Meijer in Nijbeets op het doek. Van deze spanner worden de laatste jaren gemiddeld twee exemplaren per jaar in Nederland gemeld. In Friesland zijn slechts vijf waarnemingen bekend, het laatst in 1969 op Terschelling (B.J.Lempke, De Vlinders van Friesland, 1985). Het exemplaar uit Nijbeets betrof een vrouwtje. Het mannetje en het vrouwtje zien er bij deze soort verschillend uit.

Ook de microvlinder *Nomophila noctuella* D&S., behorend tot de familie Pyralidae, kende in 1996 een topaantal. Als je het veld inging met veel klavers, vloog deze grijze micro veelvuldig uit het gras op. In de Nieuwsbrief van de Trekvlinderregistratie Nederland over 1996 worden eveneens veel van deze vlinders in geheel Nederland vermeld.

Andere trekvlinders die in 1996 in Friesland zijn gesignaleerd: *Plutella xylostella* L., *Loxostege sticticalis* L., Winde-pijlstaart (*Agrius convolvuli* L.), Onrust of Kolibrievlinder (*Macroglossum stellatarum* L.), *Peridroma saucia* Hb. en *Agrotis ipsilon* Hfn.

Wespylinders.

Nieuw voor Friesland was de waarneming van de Eikewespylinder (*Sesia vespiforme* L.). Op 22 augustus zat een vrouwtje op de Vlinderstruik in de tuin te Hemrik (Fam. Sinnema). Ruim een week later, op 31 augustus, werd in dezelfde tuin een mannetje gezien op de bladeren van een pruimenboom. De rupsen van deze vlinder worden gevonden in oude vermolmde eikenstammen, in deze omgeving ruim voorhanden.

Op 13 juli 1996 ving Jan de Jong uit Joure als bijvangst in een vogelnet voor ringonderzoek de Hommelvlinder (*Sesia bembeciformis* Hb.) bij Rohel (Tjeukemeer). In 1994 had de heer de Jong ook al een Hommelvlinder in zijn netten gevangen. In het Jaarverslag van 1994 staat een overzicht van het voorkomen van Wespylinders in Friesland.

Janny Sinnema-Bloemen

♀

♂

Orthonama obstipata F.